

Kmetski prijatelj.

Der Bauernfreund.

Ishaja vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu, in košta Rokopeli se nazaj ne pošiljajo, sofrankovana pisma se ne sprejemajo.

in poštino vred za celo leto 1 gid. 50 krajcarjev, za pol leta 80 krajcarjev.

Za oznanila se plača za navadno versto 8 kr.

Denar za naročilo „Kmetkega prijatelja“ prosimo pošiljati v gosposke ulice številka 6 (Herrngasse Nr. 6).

Vabilo na naročilo.

Začetek prihodnega meseca, z prihodno številko začne se novo naročilo na naš list.

Kar želimo doseči, to smo že povedali, kako ravnamo doseči olločeni namen, je našim častitljivim prijateljem znano. Svojemu namenu smo ostali zvesti, in deržali se bomo tudi zanaprej vodila, oprostiti kmetški stan iz mrež in verig njegovih sebičnih zapeljilcov — pervakov — in ne ga pripraviti, da bi služil nam, temveč postaviti ga hočemo **na lastne noge**. To je naš trud in naša želja, ker prepričani smo, da bo storil konec vsemu škodljivemu nacionalnemu prepiru po naših deželah kmetški stan, ki pozna svojo veljavo, ter je v javnem življenji neodvisen in ravna sam zase, in po svoji pameti. Kmet ve, kaj potrebuje, nauči naj pak se tudi izreči svoje želje, in te naj bi razodel krepko, naj se ne da voditi od ljudi, ki imajo vedno ljubezen do ljudstva v ustih, v sercu pak imajo samo željo povzdigniti se po herbitu „ljubljenega“ ljudstva.

Kdor hoče pomnožiti število naših prijateljev je dobro došel; naše stare prijatelje, katerih naročnina sedaj izteče, prosimo naglo poslati pol- ali celoletno naročnino z pridejano poštno nakaznico na vredništvo, da se pošiljanje lista ne zakasni.

Uredništvo „Kmetkega prijatelja“.

Pränumerations-Einladung.

Mit dem Anfange nächsten Monats — mit der nächsten Nummer — eröffnen wir ein neues Abonnement auf unser Blatt.

Was wir anstreben, haben wir gesagt; wie wir es thun, ist unseren verehrten Freunden bekannt. Wir sind unseren Vorjahren treu geblieben, und werden auch künftighin unentwegt trotz unserer zahlreichen Gegner dabei bleiben, den Bauernstand aus den Fesseln seiner selbstsüchtigen Verföhrrer — der Pervakten — zu befreien, und ihn nicht etwa uns zu Nutzen zu machen, sondern **ihn auf eigene Füße zu stellen**. Das ist unser ganzes Streben, weil wir von der Ueberzeugung durchdrungen sind, daß ein Bauernstand, der sich seines Werthes bewußt, im öffentlichen Leben unabhängig und für seine eigenen Interessen selbstwirkend und arbeitend auftritt, den volkswohlthätigenden Rationalitätenreibungen in unseren Länderstrichen ein Ende machen muß. Der Bauer weiß, was er braucht — er soll es aber auch sagen lernen; er weiß, was er will — und er soll dies kräftig zum Ausdruck bringen, er soll nicht von Leuten geführt werden, die die Liebe zum Volke im Munde führen, im Herzen aber nur die Sehnsucht bergen, emporkommen auf dem Rücken des „geliebten“ Volkes.

Wer die Zahl unserer Freunde vermehren will, ist freundlich willkommen; unsere alten Freunde, deren Abonnement abläuft, mögen so gefällig sein, den halb- oder ganzjährigen Abonnementsbetrag mittelst beifolgender Postanweisung baldigst an unsere Administration zu senden, damit in der Verfertigung des Blattes keine Störung eintritt.

Die Redaction des „Kmetški prijatelj“.

Volitve v deželni zbor na Kranjskem.

V resnici obžalovati je, da se kmetaki stan na Kranjskem vdeležajo tako poredkoma in brez pravega zavetja pri volitvah svojih poslancev, bodisi v deželni, bodisi v državni zbor. Sedajne volitve poslancev v deželni zbor so prav očitno dokazale, da so spoznali kmetje na Kranjskem se le prav redko svojo veljavo, če bi ne bilo tako, bi se volitve ne bile izvršile na ta način, kakor se je žalibog zgodilo. Kar se tiče redkega vdeleževanja pri volitvah, mislimo, da je deloma kriv čuden način, po katerem morajo kmetje voliti svoje poslance, deloma pak brezuspešno borovanje proti določbam Ljubljanskih pervakov, ki so spravili že vedno nemislečih kmetov v svoj žep, vse to je pametno mislečim možem ogradilo pot do volitve. Že enkrat smo prav določeno izrekli, da nam volitev po volilnih možih ni všeč, ker ne moremo razumeti, zakaj bi kmet ne smel voliti sam svojih poslancev brez srednikov enako mestjanom in teržanom. Pri volitvah teh volilnih mož se godijo pogostoma nar hujše nerednosti, kmet se večinoma zapelja celo volitev vzeti za kaj takega, kar mu ne gre nič mar, to pa je grozna napaka, ker kakor dolgo časa se ne bo brigal kmeti sam za svoje razmere, in bo prepustil misliti za svoj blagor drugim ljudem, tako dolgo časa tudi ne bo dosegel v državi veljave, ktera mu gre, akoravno ima država desetkrat več kmetov kakor ljudi vseh drugih stanov. Kmet se porabi za vse in se molze na vse strani, govoriti pa ne sme ničesa — nar manj pa na Kranjskem — temu pa je sam kriv. Ali se more misliti kaj čudnejšega kakor to, kar je naredil centralni volilni komité v Ljubljani, (to so Ljubljanski pervaki), da med možji, ktere je zapovedal voliti ta komité, ni ne ednega kmeta?!

V kteri drugi Avstrijski deželi, pri kterih drugih kmetih bi bilo kaj takega mogoče?

Ljubljanski pervaki določili so, kdo se mora voliti tu, kdo tam, nam pa se zdi, da je to nar hujše zaničevanje Kranjskega kmeta, če tirjajo pervaki od njega, da mora voliti sebične Ljubljanske doktorje za svoje zastopnike, ki vedo o potrebah kmetkega stanu toliko, kolikor krojač od čevlja. Ne zdi pak se jim pravica, da bi sedel od 350.000 kmetov samo eden tega stanu v deželnem zboru med čudovitnimi junaki: Doktor Vošnjak in doktor Zarnik i. t. d.! To je dokaz pravaškega gospodarstva na Kranjskem, nekteri so se izderžali popolnoma volitev, drugi pak so se pokušali nekoliko opirariti turskemu gospodarstvu Ljubljanskih pervakov, podučeni od častivredne duhovščine, kteri na Kranjskem je to pravaško ravnanje tudi že preveč sitno, ktera živi med kmeti, in je toraj že sprevidila da Ljubljanski doktorji kmetu niso od sedaj še nikoli pomagali in mu tudi ne bodo pomagali nikoli.

Na ta način voleno je bilo od Kranjskih kmetov ne več ko 5 doktorjev, 2 notarja in en ukrajni sodnik! Kako pa se je posrečilo gospodu Klunu, da je bil zopet volen? to mora biti samo zavoljo tega,

da kmetje na Kranjskem nimajo ničesa govoriti o svojih zadevah, ali pa ne vedo, da je Klun v državnem zboru govoril znamenite besede, kterim so se čudili vsi poslušalci: „Da kmet na Kranjskem z veseljem visoke davke plačuje.“

Ko se bo slišalo drugod o volitvi tega moža, kjer ne poznajo ljudje Kranjskih razmer kakor mi, kaj bodo vendar mislili za Božjo voljo od Kranjskega kmeta?!

Nar hujšima, ali nar visokejšema pervakoma doktoru Vošnjaku in doktoru Zarniku se sicer ni prav dobro godilo. Notranjci niso ravno prav zlo prepričani, da bi bila ta dva gospoda Bogu enaka, zato ni veliko manjkalo, da bi bili prereševali enega ali drugega skoz rešeto. Doktor Vošnjak ima n a Štajerskem klerikalno barvo, ker potrebuje duhovščine, da mora vtakniti v žep vsako leto svoje dijete za državni zbor, na Kranjskem pak je mladostenovec, to se pravi proti duhovščini, ker pri mladostenovcih duhovščina zgubuje zmerom bolj svoj vpliv. Na ta način se spravi prav po lisiče skoz svoje življenje, skerbi ga pa vedno zgubiti svoje dijete, ker kakor zdravnika ga ne kliče noben bolnik. Na spodnjem Štajerskem mislimo, da ne bodo volili doktor Vošnjaka več, ker celo naši Slovenci pervaki se bojijo priporočati moža za Štajerskega poslance, ki govori kot Štajerski poslanec pridu svojih volitev ravno navskriž, samo za to, da ostane prijatelj Ljubljanskih pervakov.

Kar pak se tiče doktor Zarnika, ni na njim drugega kakor, da zna dobro kričati in samega sebe hvaliti, ja, še pri zborovanji volitev v Postojni ni se moglo reči drugega o delovanji Zarnikovem kakor: „Da se ne more misliti deželni zbor brez Zarnika“. Ta možak je pervakom v korist, ker on ima dober jezik, pomaga jim toraj govoriti, in prekosi z svojim kričanjem vse kar pervakom ne paše v njihov koš; v kratkem rečeno postavlja se tje, kjer je treba govoriti s pestjo in prav po Kranjsko. Več kot polovica volilcev je glasovala proti tema dvema doktorjema, in če bi se bili volilci popred porazumeli, bila bi ta dva osrečnika ljudstva padla skoz volilno rešeto, in ljudska vodičelja doktor Vošnjak in doktor Zarnik bi ne bila več voljena. Kako se je igralo od centralnega volilnega komiteja z duhovnikom Urbom v Novem mestu to se more tu naznaniti. Bila je prava šaloigra. Da bi se ne razpertili z duhovščino, so častivrednega moža javno priporočali za kandidata, na skrivnem pak so delali z rso možjo, da bi se volil profesor Šuklje, ki prav dobro z pevski derži, in kteri je bil tudi resnično volen. Kar pak se tiče doktora Karola Bleiweisa viteza Trsteniškega, nima gotovo nobene zasluge, in gotovo bi se še mačke po strebah ne brigale za njega, če bi ne bil ravno sin svojega očeta, in bi ga ne bili poslali v deželni zbor, ker drugače ne pomaga tudi pervakom nič, če bi ne imponiral z svojim imenom. Ko bi sivel še stari doktor Bleiweis, kteremu je Zarnik tako zlo življenje grenil, bi gotovo s hudo neroljo gledal na

gospodarjenje v sedajnem delnem zboru na Kranjskem.

Če smo pa od začetka povedali, kako nas serce boli, da se Kranjski kmetje ne pečajo za svoje blagostanje, moramo vendar tudi povedati z veseljem da so se vsaj Kranjski kmetje vsaj v nekterih okrajih prav pametno in pogumno proti Ljubljanski ošabni doktorski stranki, in so menda dali Ljubljanskim prvakom prvi mahlej, za katerim bodo sledili drugi, in na ta način mora se podreti umetno napravljeno prvaško vladanje. Da bi se kmetaki stan povzdignil in okrepal, nimamo drugega sredstva, kakor ustanoviti kmetaka društva, v katerih imajo sedež in glas samo kmetje ali kmetovalci. Vse čitalnice, sokolska društva i. t. d. protijo samo kmetovski prostosti, ker kmeti vzamejo za uda samo takrat, ali takega, ki je zadovoljen plesati tako, kakor se mu gode od prvakov.

Kmet mora se postaviti na svoje lastne noge, to pa bo dosegel samo tedaj, ko se bo naučil voliti, sklepati in misliti sam za se, brez druge nepotrebne pomoči.

V trenutku, ko bo spoznal kmet svoje hinavske prijatelje in se jim bo čisto odpovedal, tistim prijateljem, ki se mu sliji v obličje, če hočejo v svoje sebične namene kaj doseči, potem pak ga zaasm-hujejo in zasramujejo — v tem trenutku jenzalo bo Turško gospodarjenje prvakov na Kranjskem, in vse hujskanje različnih narodov na spodnjem Štajerskem in na Koroskem. Ker povsod je le peščica sebičnežev, ki motijo občni mir iz sebičnih namenov v občno škodo. Preden se kmetaki stan ne bo zavedel svoje moči, in je ne bo porabil v svojo korist, ne bomo imeli v naših delelah konca nacionalnega prepira; tega nam pa daj Bog prav hitro!

Die Landtagswahlen in Krain.

Es ist recht zu bedauern, daß sich der Bauernstand in Krain bei den Wahlen seiner Vertreter in den Landtag oder Reichsrath mit so geringem Interesse theilnimmt. Die letzten Landtagswahlen in diesem Kronlande haben aber auch den Beweis geliefert, daß nur in wenigen Gegenden die Bauern zum Bewußtsein des eigenen Werthes gekommen sind, sonst hätten die Wahlen daselbst unmöglich in der Weise ausfallen können, wie es geschah. Was die schwache Theilnahme anbelangt, so wollen wir annehmen, daß einerseits die merkwürdige Art, wie die Bauern wählen müssen, an derselben schuldtragend ist, und daß andererseits der voraussichtlich aussichtslose Kampf gegen die Bestimmungen und Verfügungen der Laibacher Pervaken gar manche Wähler bestimmte, gar nicht zur Wahl zu gehen. Wir haben und schon einmal sehr entschieden gegen die Wahlordnung in den Wahlmännerwahlen ausgesprochen, weil wir durchaus nicht begreifen können, weshalb der Bauer nicht ebenso ohne Mittelperson den Abgeordneten wählen soll, wie der Städter und Märk-

ter. Mit diesen Wahlmännerwahlen wird häufig der größte Unfug getrieben und der Bauer unwillkürlich dazu verleitet, das Ganze sehr leicht zu nehmen, was ein großer Fehler ist, denn so lange der Bauer sich nicht um seine eigenen Angelegenheiten wird selbst zu kümmern anfangen und das Denken über seinen Stand nur anderen Leuten überlassen wird, so lange wird er auch keinen Werth im Staate ausmachen, trotzdem, als es natürlich zehnmal mehr Landvolk im Staate gibt, als andere Leute. Der Bauer wird benüht und ausgenüht, zu reden aber hat er nichts, am allerwenigsten in Krain, und nur er allein ist daran schuld. Kann man sich etwas merkwürdigeres denken, als das „Central-Wahl-Comite“ in Laibach, das heißt die Laibacher Pervaken, welche es sich herausgenommen haben, diejenigen Leute zu bezeichnen, die das krainische Volk zu wählen habe, und es nicht einmal der Würde Werth hielt, einen einzigen Bauer zur Wahl vorzuschlagen?!

In welcher österreichischen Provinz, bei welchem anderen Volke in Oesterreich wäre ein solches Vorgehen denkbar? Die Pervaken in Laibach bestimmten also, wer da und wer dort zu wählen sei, und uns scheint es eine beleidigende Geringschätzung des krainischen Bauernstandes zu sein, wenn man von ihm verlange, er solle die selbstfüchtigen Laibacher Doctoren wählen, während man es gar nicht der Würde werth hielt, von den 350.000 Landbewohnern Einen Bauer der außerordentlichen Ehre zu würdigen, in der Landstube neben den sonderbaren Heiden Dr. Bodnjak und Dr. Jarnik zu sitzen! Das ist so ein Stücklein Pervakenwirtschaft, der gegenüber ein großer Theil des krainischen Bauernvolkes unmuthig, unthätig blieb, während sich ein anderer Theil, allerdings mit bescheidenem Erfolge, dagegen auflehnte, und dies unter Führung der Geistlichkeit, die die Pervakenherrschaft der Laibacher Doctoren schon satt bekommen hat.

So wurden von den Bauern in Krain nicht weniger als 5 Doctoren, 2 Rotare und 1 Bezirksrichter gewählt! Wie Herr Kun dazu gekommen ist, wieder gewählt zu werden, ist nur dadurch zu erklären, daß das Bauernvolk nichts zu reden hat, oder über die sonderbare Volksvertretung dieses Herrn, der im Reichsrathe zum großen Erstaunen aller vernünftigen Zuhörer die Erklärung abgegeben hat, daß das krainische Volk mit Freunden die hohen Steuern zahle, gar nicht unterrichtet ist. Ja, wenn man auswärts von der Wahl dieses Mannes hören wird, und die Verhältnisse des Landes nicht so kennt, wie wir, was wird man sich um Gotteswillen denn von diesen Bauern denken!? Den Oberpervaken Dr. Bodnjak und Dr. Jarnik ist es übrigens schlecht gegangen. Die Innertrainer sind von der Gottähnlichkeit dieser beiden Herrscher nicht besonders überzeugt, und es hat nicht viel gefehlt, so wäre der Eine und der Andere durchgefallen. Dr. Bodnjak ist in Steiermark clerical, weil er die Geistlichkeit braucht, um die Reichsrathsdiäten zu

erlangen; in Krain ist er Jungslavene, d. h. anti-clerical, weil der Einfluß der Geistlichkeit daselbst im Schwinden begriffen ist. So zieht er schlau durchs Leben und lebt stets in Sorgen um seine Dämonen, da er als Arzt keine Kranken hat. In Untersteiermark wird Herr Dr. Bohnjak schwerlich mehr gemöhnt werden, denn selbst unsere Pervakenfreunde scheuen sich, für einen Mann einzutreten, der als feierlicher Abgeordneter gegen die Interessen seines Wahlbezirkes spricht, damit er sich mit den tonangebenden Laibacher Pervaken nicht verdirbt! Was den Dr. Jarnik anbelangt, so ist er nichts weiter als ein Schreier, der bis jetzt gar nichts geleistet hat, nicht einmal bei der „Wählerversammlung“ in Adelsberg konnte man von ihm etwas sagen und half sich täglich mit der Bemerkung, daß „ohne Jarnik ein Landtag gar nicht denkbar sei.“ Dieser Mann ist gleichwohl den Pervaken von großem Werth, denn er hilft ihnen beim Reden aus, schreit alles nieder, was nicht in den Pervakenkrum paßt, kurz, er wird gewöhnlich dorthin gestellt, wo es gilt, mit der Faust und mit Lärm zu wirken.

Mehr als die Hälfte der innerkrainischen Wähler stimmte gegen diese beiden Oberpervaken und „Volksführer“, und hätten die Gegner der Beiden sich verabredet und hätten sie zusammengestimmt, so wäre der „Volksführer“ Dr. Bohnjak und der „Volksführer“ Dr. Jarnik vom Volke nicht mehr gewählt worden. Ein erwähnenswerthes Spiel spielte das „Central-Wohl-Comité“ mit dem Geistlichen Urch in Rudosfömerth. Eine reine Comodie! Um es mit der Geistlichkeit nicht zu verderben, haben sie diesen Mann für die Oeffentlichkeit vorgeschlagen, und dagegen wurde im Geheimen über Hals und Kopf für Professor Schulte gearbeitet, der den Pervaken ein treuer Genosse ist und auch richtig gewählt wurde.

Was den Dr. Carol Bleiweis vitez Terstoniski anbelangt, so hat er ebenfalls keine eigenen Verdienste, und wenn er nicht der Sohn seines Vaters wäre, würde keine Rache daran denken, den Mann in den Landtag zu entsenden, denn er hilft selbst den Pervaken nichts und soll nur durch seinen Namen mitern. Der alte Bleiweis, dem Dr. Jarnik so viele bittere Stunden bereitete, würde sicher mit Unmuth der Pervakewirtschaft zusehen, wie sie jetzt in Krain betrieben wird.

Wenn wir Eingang mit Bedauern der Unthätigkeit des krainischen Bauernstandes im Allgemeinen Erwähnung thun, so können wir am Schlusse mit derselben Berechtigung die Befriedigung darüber aussprechen, daß man wenigstens in einigen Bezirken gegen die hochmüthige Laibacher Doctorenpartei sich mit Muth und Gewalt auflehnte und dem Pervakenthum jenen ersten unter den Streichen gab, unter welchen der ganze künstliche Bau zusammenbrechen wird. Zur Kräftigung des Bauernstandes gibt es nur ein einziges Mittel: Bildung von Bauernvereinen, wo ablut nur Bauern und Grundbesitzer Eig und Stimme haben dürfen. Alle Vese-

vereine, Sotolovereine u. s. w. sind gegen die Freiheit des Bauernstandes gerichtet, weil der Bauer zu diesen nur beigezogen wird, damit er zur rechten Zeit nach der Pfeife der nur auf sich bedachenden Pervaken zu tanzen lernt. Der Bauer muß auf eigene Füße zu stehen kommen, und dies wird er nur dann erreichen, wenn er ohne fremden Einfluß selbst prüfen, selbst beschließen lernt. In dem Augenblicke, wo der Bauer sich von jenen schlechten Freunden losgibt, die ihm ins Gesicht schmeicheln, hinter seinen Rücken aber sich der willenlosen Werkzeuge zur Erreichung selbstthätiger Zwecke freuen und über sie lachen und spotten — in diesem Augenblicke ist mit der Pervakewirtschaft in Krain und mit der Bauernhege in Untersteiermark und in Kärnten vorüber, denn es sind ja nur eine Hand voll Streber, die die Ruhe und den nationalen Frieden zum allgemeinen Nachtheile stören. In der Aufraffung des Bauernstandes und der ihm inwohnenden Macht liegt die Schaffung der Ruhe in unseren Ländern — möge sie bald ihren segensreichen Einzug halten!

Peticija Solnograška kmetjskega društva.

Solnograško kmetijsko društvo podalo je derzavnemu zboru po svojem častnem udu Jožefu Schöffel, poslanicu derzavnega zbora, sledečo peticijo: „Ze več let je kar Solnograško kmetijstvo po vremenakih nezgodah in po prevrelkih davkih prihaja skoraj na nič. Poviksanje davkov in detezolabrambena novela, po kateri so nakladajo tlačenemu kmetu nova bremena, so pripravili kmetaki stan v take razmere, da kmet v resnici ne ve, kaj ga še čaka. Posebno imenovana novela čuti se že sedaj prav hudo, ker po ti noveli morajo se dati tudi mladenči četertega leta ogledati, ali so sposobni za vojake, in dosedajna rezerva morala je priseci vojaško prisego, in mora hoditi vsako leto na vojaške vaje; to pa tlači kmetovalce tako hudo, da more priti cela kmetija male in borne dežele v nič, če se temu ne bo drugače pomagalo.“

Med pripoboljšiki, ktere dovoli imenovana novela kmetovalcem, navezan je ravno nar dražejši, namreč oprodčenje od vojaščine, na take pogoje, ki dajo dotičnim komisijam in sodnijam dovolj prilotnosti presojevati in deliti ta pripoboljšek prav enostransko.

Posebno §§ 38 in 45 instrukcije izpeljanja brambovske postave, ktera ravnata ob oprodčenju edinega sina, ali tacega posestnika, ki je pr'gospodarjenji neobhodno potreben, navezana sta na take pogoje, namreč po merjenji čistih dohodkov, da stoji imenovan pripoboljšek večidel le na papirji, v dejanji pak se ne sme ali ne more rabiti, toraj nimas za male posestnike nikake veljave.

Ko se je preresetovala brambovska postava, upali smo, da se bodo dovolila polajsanja edinim sinovom takih gruntnih posestnikov, kterim so ti sinovi za svoj obstanek neobhodno potrebni, nadalje pripoboljšiki posestnikom kmetijskih gospodarstev samim; kaj tacega pa se v resnici ni zgodilo, tem-

več pomnilo se je zlo s tim, da se rekrutira tudi v četertim starostnem razredu, da se je vzela tudi rezerva za potrebo tudi v prisego, kakor bilo je od začetka omenjeno, in 'toraj v prihodnost nimamo upati nikakega polajšanja. Kdor ni slep mora priterdit, da je oproščanje od blagajnega in kervavega davka gori imenovanim osebam neobhodno potrebno, da se morajo pečati samo s ohranjenjem in popolnjenjem svojih posestev. Če se to ne izgodi kmetaki stan ne more obstati več. Kako bilo bi mogoče skerbeti, kakor se gre mladim možem, za svoje posestvo, ki so do 25. leto pod Damokljevim mečem da so vzamejo v vojak, še bolj pa tistim mladim posestnikom, ktere je zadelo žalostna osoda, da so bili vzeti med vojske, ter niso oproščeni vojaščine preden so stari 36 let. To je po človeškem mnenju postava, ki tlači težko množino verlih deržavljanov, za kar bi morda odgovor dajali težko tisti, ki so je ostanovili, in oziroma na to postavo si ne moremo misliti za nas nič težavnejšega.

Pomislimo si stanje grunta, čigar posestnik je sam vojak, mora toraj iti vsako leto k vojaškim vajam, njegovega hlapca pa zadene ravno taka osoda, in to se izgodi večinoma v ravno takem času, ko ima kmetovalec na polji sejati ali žeti, toraj v takem času, ko ima kmetovalec nar važnejša opravila pri kmetijstvu! Ravno tako težko pa je za take, kterim mora oditi ta čas edini sin, ki je za delo, v vojaške vaje, doma pa pusti starčike in otroke, ki že niso za nobeno delo. Tako posestvo je srotica, zapuščeno je in ptuje roke mu več odvrzamejo, kakor mora posestvo donášati; ko kmetovalec pride iz vojakov domu mu ne ostane drugzega, kakor delati dolgove.

Pri tacih razmerah, pri kervavemu davku, kterega so dognali na tako višino, da višje skoraj ni mogoče, ni moč misliti na rešitev malega posestva, če se mu ne dovoli polajšanja, če se ne oprostitjo posebno edini sinovi starih gruntnih posestnikov od vojaščine; in ker mi Solnograški kmetje vidimo samo v tem rešitev in dejajno pomoč iz sedajnega bornega stanja na kmetih, prederzujemo se prositi visoki deržavni zbor in naše poslance, da bi po postavodajnem potu trudili se, doseči: „da bi bil edini sin kmetskega posestnika, ali sam posestnik oproščen od vojaščine, ker dolžnost mu je očetovsko posestvo obdelavati, in njegovo obdelovanje voditi, Pri tem naj bi se ne gledalo koliko donáša tako posestvo čistih dohodkov.

Ker čutimo pravičnost te peticije, ktera nima drugzega namena, kakor da bi se ravnalo pametno in pravično, prederzujemo se upati mi podpisani, da bo visoki zbor oziral se na našo prošnjo ter jo presvetoval, ozirajoč se na dolžnosti, ktere ima do deržave in do ljudstva.

Dopisi.

(Iz Šentjurja na južni železnici. 17. junija 1883.)
Pervaki mislijo, da je slovenski kmet zares kalin (gimpel), ki jim mora priti na limanec. Kmet pa je večkrat bolj pameten, kakor pervaki, in spravi svoje vabnike na limanec. Nekaj takega zgodilo se je zadne dni nekemu poglavitnemu pervaku v Celji. Ta je učil nekega kmeta govor, kterega bi bil moral govoriti v večjem zboru kmetov, s komur bi dokazal, da slovenski kmetovalec ne potrebuje nemškega jezika, ter pride s slovenščino samo po celem svetu. Pri generalni probi govoril je kmet, da je pervaku serce poskakavalo od veselja. Ko pak je prišel dan zbora, in je ravno tisti kmet začel govoriti, prešlo je pervaku vse svoje poprejino veselje, oteklo ušesa je dobil, ker moral je slišati, da je kmet pripročal svojim prijateljem učiti se nemškega prav pridno, ker samo na ta način pridejo lahko po svetu s trebuchom za kruhom. Govor tega kmeta prekricali so z groznimi živjickimi pervaki, zato, ker so hotli, da bi kmeta nikdo ne razumil, kaj hoče povedati, in kmetje zato, ker so bili enakih misel kakor njihov govornik. Celjski pervak pak si bo zapisal gotovo to prigodbo za svoja ušesa, in ne bo več hotel učiti kalinov, kako naj bi živigali, ker nazadnje mora sam plesati tako, kakor mu živigal kalin, kmet je dandanašni že pametnejši od pervakov.

Razne stvari.

(O potovanji cesarjevem. Kakor se bere v „Marburger Zeitung“ so sklenili župani Mariborskega okraja pod predsedništvom poslanca doktorja Schmiderera, da se bojo dali zastopati pri sprejetju cesarja po deputaciji, ktera bo sostavljena iz sedem mož. V to deputacijo voleni so bili gospodje Jožef Pez, Andrej Kermavc iz Plač, France Woschnig iz Meitersberga, Franc Weingerl iz Ranzenberga, Friderik Schmiermaul iz Pesnihofna, Šimon Klinc iz Zingatha, Tomaž Kramberger iz Gradiške. Gospod Pez bo govornik pri deputaciji. V občini pri sv. Ilu (St. Egidij) zbrali se bodo, kakor nam poroča župan, šolski otroci (400 jih je) in prebivalci občine pri železniški postaji, da bodo pozdravili cesarja, in vsi župani tistih krajev, ki letijo pri železnici, nas zagotovljajo, da bodo storili ravno tako. Hiše ob železnici bodo ovenčane in bodo kintane v banderi. Petega julija se bodo svetili vsi griči in hribi po celi deželi, in za to so bili v Mariboru odločeni: Starihrib in Grassničahrib, Plač in Medvedova dolina; za razsvitlenje Poharja bo skerbel predstojnik okrajnega zastopa gospod doktor Jožef Schmiderer. Devetega julija se bodo razsvetile vse visočine zraven Maribora. Občina Radvanj napravi na cesti, ki pelja do prostora, kjer se vadijo vojaki, slavolok, in bodo donesli šolski otroci in prebivalci občine cesarju svoje poklone in priterjenja vedne zvestobe. Pri sklope zbora se je doktor Schmiderer zahvalil za mnogo obdeleevanje, in poudarjal je po-

sebno, da so Štajerci pokazali s tim svojo vdanost do cesarskega roda.

(Nadvojvoda Albrecht) se je nedavno peljal po Savinski dolini. Med potom so mu konje premenjali, in pri ti priložnosti je cesarska Visokost poprašala po šolskih razmerah. V njegov čud zvedel je nadvojvoda, da se nemščina po šolah ne uči. Na to je rekel: „Od kod bom pa dobil svoje podčastnike (unteroficirje)? Če bi bil prašal kakega kmeta, bi bil gotovo zvedel, da vsak pozna korist učenja nemškega jezika, in da je vsakemu le žal, da se obrne za to v šoli tako malo časa.“

(Ladislav Possek) mož vse časti vreden, nar bolj poštenega in resničnega značaja, nar boljši prijatelj Štajerskih kmetov, umrel je te dni po dolgi bolezni 50 let star. Ladislav Possek, posestnik grajskega Pogled pri sv. Duhu v Ločah, pokopan je bil 14. junija. Bil je več let predstojnik okrajnega zastopa v Konjicah, vpeljal je tam izgleda vreden red v občinske zadeve, in je s tim napravil, da so se mogli znižati občinske naklade prav veliko. Ker je umrli gospod Possek imel bistro glavo, spoznal je mahoma namene pervakov ter jim je opoviral po svoji moči v prid kmetškega ljudstva. Ker si je pridobil Possek za kmete neznano veliko zaslug, ker so ga čislali vsi kmetje, kateri so ga poznali, ter mu tudi verjeli, bil je protivnik pervakov, kterega so se grozno bali. Pervaški listi sicer ne gledajo na neomadeževane značaje, zabavljajo proti vsacemu, ki jim ni všeč, ter ga hočejo poriniti v blato, proti umerlemu Ladislavu Posseku kaj slabega pisati pa niso imeli poguma, ker njegov značaj bil je neomadeževan, in obsodil bi bil vsak sam sebe, kateri bi bil govoril besedico zoper njega. Bil je kmetški prijatelj ne samo z besedami, temveč tudi v dejanjih, nikdo ni prišel do njega iskati pomoči, da bi je ne bil dobil po dobrem svetu, ali nar večkrat pak z dejanjem. Zemljica bodi mu lahka, Bog mu daj večni mir in pokoj! Časnik „Deutsche Wacht“ popisuje pogreb častivrednega moža sledeče: Po lepi in dobro obdelani cesti, ktera veže Konjice s Poljčanom prepelje se dolina, ki se razširja v polkrogu ob obrežji plitvega griča na katerem stoji grad „Pogled“. Od tod se ne vidi drugega kakor rodovitna polja, travniki ali pašniki, vinogradi in gozdi. Pri kmetških hišah se vidi, da so za njihovi posestniki premožni, in ljubeznjiv kraj Sveti Duh leži na lepem zelenem kraju. Čuditi se toraj ne smemo, da je umrli kmetški prijatelj Ladislav Possek ta kraj tako zlo ljubil. V grajski kapeli počiva sedaj truplo umerlega prijatelja v priprosti mertvaški trugi — sam je v testamentu tako zapovedal — kterega so čislali vsi prebivalci cele okolice za svojega nar boljšega prijatelja in dobrotnika. Na rakvi leži mnogo vencov z vezili in trakovi, ktere carovali so Possekovi prijatelji in ljudje njemu hvaležni. Kmetje drenjali so se pri malih vratih kapela, da bi vseli slovo od moža, ki bil jim je nar boljši prijatelj in ginjeni so vsi ti, ravno tako kakor mnogo drugih, kateri so prišli k pogrebu iz

vseh mestov in trgov Spodnjega Štajerskega, da bi skazali dragemu prijatelju, ki bi je z njimi enakih misel zadno čast; čudovita tihota je med tisoči ljudi, kateri so došli iti za pogrebom drugega prijatelja. Tu in tam vidi se brisati skrivne solze, drugi pak jih te v očesih razdelijo, da bi se jim ne vidilo jokanje, koliko zdihljev pak pride iz resničnih prijateljskih pers tega ni mogoče šteti. Pevci iz Konjic in Vitanja so prišli in pejejo Posseku zadno pesem. Požarobramba iz Konjic je poslala k pogrebu svoje ude in veterani svojo godbo. Ljudstvo se vedno množi, po vseh stranskih potah dohajajo kmetje do griča, pustili so za ta dan svoja potrebna opravila na polji in prišli so skazat zadno čast svojemu ljubemu prijatelju, kateri jim od sedaj ne bo mogel pomagati več in svetovati, ali marsikter prepri soditi brez doktorja. Gospod fajmošter, Possekov prijatelj, in gospod kaplan blagoslova sta umrlo truplo blagega prijatelja in pogrebovalci so se za meričem napotili potem, ko je pojenjala pesem pevcev. Tisoč kmetov pred trugo, stotine ptujih iz Poljčan, od sv. Duha, iz Konjic, Reč, iz Ponikve, Bistrice, iz Vitanjskega, iz Vojnika, iz Celja, iz Maribora, iz Zavca, iz Grize, iz Šempetra, iz Šmarja in še iz veliko drugih krajev sledili so trugi, pri kateri so šli požarobramborci iz Konjic obloženi z vency, še drugih tisoč kmetov sklenejo pogrebko rajdo na griču; od spodaj pa čakajo se marsiktere čete kmetkih prebivalcev, da se zedinajo z velikanskim pogrebom. Povsod se vidijo samo žalostni obrazi. Kupci pri sv. Duhu so zaperili svoje štacune od streh vibrajo čerri banderi, blapci in dekile se skrivajo za zidovjem z objokanimi očmi. Pokopališče je premajhino, da bi dalo prostor vsem deležnikom pogreba, preden je prišel sprevod do pokopališča, drenja se že tam ljudstvo, jokaje ogleduje grob, ki bo pokrnil umerlega Posseka; vtol zadoni zemlja, vržena na Possekovo trugo, in pokopan je. Kako zlo je ganil ta pogreb vsacega, tega izreči ni mogoče. Possek je sam prepovedal vsako slovesnost; kratko zvonenje, duhovščina iz domače fare, priprosta truga, in kar se privarčuje, vbojim“ tako glasila se je njegova volja v testamentu. Vidilo, slišalo in čutilo se je tu, da ljudstvo v resnici občuduje zgrubo predragega prijatelja. Bog mu daj večni mir in pokoj!

(Oddeležnega zbora.) Deželni zbor dovolil je deželnemu odboru 20.000 goldinarjev za praznovanje cesarskega prihoda, in za vse druge potrebe v tem času, samo račun bo treba dati, kako da se je denar obrnil.

(Železna fabrika v Štorih) se bo pri cesarskem potovanji menda posebno izvrstila po posebnem okinčanju, ktero bo preskerbel dekorator iz Gradca. Vsi delalci te fabrike in vsi prebivalci celega kraja nastavili se hodo ob železnici. Prošlo se je že tudi na dotičnem kraju, da bi ta dvorni vlak peljal se prav počasi skoz Štorjansko postajo.

(Slavolek.) V Terboviah napravil se bo

na mestu, kjer Nj. V. cesar bo prepeljal se čez deželno mejo velik slavolok. Na tem mestu bo tudi sprejel cesar pozdrav Kranjskega deželnega zastopa.

(O zavarovanju živine.) Prve dni tega meseca prišla je deželna postava tikajoča zavarovanje živine na Moravskem. Vsak posestnik živine dolžan je plačati po ti postavi vsako leto za vsako živino, kolikor jih ima, deželnemu odboru za zavarovanje živine po razmeri, kolikor je bilo pretečeno leto od živinske kuge okužene živine. Zavarovalne premije odločene so brez ozira na pravo ceno živine razmerne ceni od 50, 100, 150 in 200 goldinarjev. V kateri razred od imenovanih cen se mora šteti živina, določi se po naznanilu živinskega posestnika takrat, ko se šteje živina. Denar za zavarovanje pobira občina, če bi pa kdo ne plačal se mu pošlje eksekucija od političnega urada. Vrednost živine, ktera je ali po boleznih poginila, ali se je zavoljo boleznih pobila, poverne se posestniku po cenitvi za to vstavljen komisije, več pak se ne plača nikoli, kakor toliko za kako vrednost se je živina naznanila pri šteti. Stroški za cenenje se odjemljejo iz zavarovalne zaloge. Če pak kdo ni naznanil kužnih bolezni pri živini kakor tirja postava o govejski kugi, ali če ni naznanil, da se mu je živina pomnožila, ne sme tirjati nobenega odkodovanja; ravno tako tudi ne, če se mu dokaže, da je prišla kužna bolezen v deželo po njegovi zanikarnosti.

(Urednik hujskajočega časnika „Mir“, ki izhaja v Celovcu, gospod Haderlap, obsojen je bil zavoljo obrekovanja na 4 mesece zapora in na kazen od 200 goldinarjev v denarjih, pravi urednik imenovanega časnika pak je pater „Ajnspieler“ ki se skriva s svojo kožo za imenovanim slamatnim moščkom.

(Znani doktor Gregorec) iz Maribora imenovan bo menda za fajmoštra v Slivnici pri Mariboru.

(Gospod doktor Pruss iz Konjic), ki je pri Posseku pojedel marsiktero ribo in izpil masikter glafek vina, ni imel časa priti k pogrebu svojega političnega nasprotnika. Obče hvali pak se, da je prišel k pogrebu gospod Hausenbichler iz Zavca. Politična nasprotnost in sovražnost, to so dve reči. „Olikani ljudje mertvih nikoli ne sovražijo več“, tako se nam piše iz Poljčanj.

(O deruh.) 16. Julija bo pri Celjski sodnji obravnava proti gruntnemu posestniku Blažu Štiberz iz Pučevca pri Ormužu zavoljo prelomenja postave proti odertji. Imenovan dal si je plačati pri nekterih posejlih neznanu visoke obresti. Zatoraj so zatožili odertu pri sodnji.

(Iz neskerbljivosti.) Gruntarica Liza Horvath iz Nadale je kuhala pred kratkem nekoliko fitola, med tem bilo pak je tudi nekoliko mišice (arzenika). Iz pozabljivosti ali zanikarnosti, ktera je marsikod na kmetih navadna, pozabila je fitol prebrati. Družina je jedla sotrije in je zbolela vsa na ostrupenji, mož in žena sta bila sicer rešena smrti,

dva otraka Jaka, in Jerica, pak sta umerla po užitem strupu.

(Iz okrajne ječe v Ormužu) vbehal je 9. t. m. prav nevaren slovek z imenom Karol Schwarzer. Imenovani opravljen je bil kakor vsi drugi v zaporu.

(Tatvina.) Po noči na šestega t. m. prišli so tatovi v pohištvo gostilničarja Jožefa Zilnika v Levcu in so pobrali vsim poslom vse obleko.

(Požar.) V Rozeku, rožni dolini na Koroskem, nastal je po otrokih, ki so se igrali z klinčkami (zindhelzeln) velik požar, ki je pokončil cerkev v Rozeku in pri sv. Lamberti in še 28 drugih poslopj. To je tretji požar letošnje leto v imenovnem kraju.

(Umor.) Pred kratkim se je slišalo, da je Drava prinesla mervto truplo četiri in pol leta starega dečka. Ta dogodba se je sedaj prav žalostno pojasnila. Četiri in trideset let star dnevnik (taverhar) Matija Puschauer, ki je bil nazadnje v službi v Gratweinski papirnici blizu Gradca, zgubil je meseca januarja svojo ženo, ko je stanoval še v Dežnem pri Slovenski Bistrici. Žena mu je zapustila tri otroke, med temi je sredni deček star četiri in pol leta zlo zaostal. Imel je veliko glavo, napuhnjen trebuh in prav kruljave noge. Zraven tega bil je bedak, in ni se mogel nikoli dovolj najesti, kakor je navadno pri tacih revčikih. Treba mu je bilo vedno varuha, ker padal je vedno in vse onesmetil. Pervo polovico tega mesca je vzrel oče dečka saboj, rekoč da ga bo nesel v bolnišnico v Gradec; nesel pak ga je k Dravi, in ga v vodo vergel, da bi bil naekrat oproščen vseh skerbi. Matija Pušaverja so že zaperli, in obstal je še zavoljo zločinstvo, ktero ga je naglo po tem grevalo.

(Namerjeni umor.) Gruntni posestnik Janez Črnenšak, iz Juranj in občini Ljubno, napaden je bil pred kratkem od Jožefa Goloba, ki ima prav slabo ime, ko je šel domu, brez vsega vzroka. Golob je vstrel dvakrat na njega z pištolo, ter ga je zadel na levo ramo. Črnenšak se je sicer zgrudil, klical pak je pomoči, in ko so došli sosedje, je bil napadovalec že pete odnesel.

(Najdeni merlič.) V gozdu blizu Verha našli so mervto truplo nekega delavca viseti na drevesu, ktero bilo je že grozno smerdljivo, delavec je bil morda star 35 let.

(Majni keber.) Nek gospod Lüdemann naznanuje, da je dal nabrati letošno leto na svojem posestvu 11.350 funtov majnih kebrov.

(Namenjeni umor svojega moža.) Posestnica vinograda Marija Žumbar, iz velikega paradiža pri Ptuj, omožena od prvega februarja t. l., poskusila je pred kratkem svojega moža Jakoba Žimbara umoriti, ker se je kregala vedno z njim, na ta način, da je nasula med krompir fosfora. Ker pa strup ni napravil drugega, kakor nekoliko bolečin v trebuhu je poskusila ljubeznjiva žena še enkrat, in namešala je strupa med zelje. To pak je mož zapazil ter je sodnji naznanil svojo ženo, ktera je rekla tudi sosedinji, da bo svojega moža umorila.

Šeststoletna slavnost združenja Štajerske z Avstrije.

Sladka ura zanimivaš
Vernovdane narode;
Srečen dan, ki nam razkrivaš
Krasno lice Štajerske;
Radost vsepovsod kraljuje,
Vsako serce razvedruje.

Šest sto let je že minolo,
Ko dežela Štajerska
Vse nezgode, ki okolo
Tužile so draga tla,
Voljno z Avstrijo prenaša,
Složno z njo vihar odnaša.

Bridke vdarce, neštevilne
So terpeli narodi;
Kervi potok, preobline
So prelili Štajerci:
Vse za vero, domovino
In Habsburško rodovino.

Burne čase so prebili
Domačini Avstrije,
Zmagovalno se nosili
Zoper vse sovražnike;
Kakor zid so v boju stali
In za dom življenje dali.

V strašnih stiskah in težavah
Je pomoč nemudoma
Poravnala v vseh zmotnjavah
Z dobrim ali siloma
Roka Habsburška premila,
Ki je modro vse vodila.

Ta spomin je dan veselja,
Ki razlega se povsod;
Tja v nebo hiti pa želja,
Ktero vališi — Ti Gospod:
Srečna bodi domovina
In Habsburška rodovina!

Dokler zlato solnce sije,
Naj blišči Avstrijski meč;
Naj domovju serce bije,
Spleta venci se nerenec:
Večni Bog oblagodari
Hišo Habsburg — nam obvari!

Daj — Neboški — da cvetela
Štajerska bi prav lepo;
Živo, da bi zelenela,
Kakor vertnica ljubo
V sredi verta domovine,
V kroni Habsburške rodbine.

Naj razlega po višavah
Glasno petje se okrog;
Naj odmeva po dobravah
Želja do nebes — o Bog:
Živio! — mila domovina
In Habsburška rodovina!

Domoljub.

Izprodaja
vsega blaga.

Ker mislim opustiti svojo kupčijo,
razprodajam svoje blago veliko ce-
neješe, kakor se dobi v fabrikah.

„Zum Weber.“ „Pri tkalcu“ v Celji.

Marijahoferski bik,

premliran z prvimi okrajnim darilom, za porabo stoji v Ga-
berjih, hišna št. 2, pri A. Klubatschaju.

Devet medalij. — Grenka

Rakoczy-voda

iz Bude,

analizirana in priporočena po deželni akademiji v Buda-Pešti, od profesorja doktor Stölzela v Monaku, od profesorja doktor Hardy v Parizu in profesorja doktor Tichborne v Londonu, rabi se od gospod profesorja doktor Gebhardta v Buda-Pešti, od profesorja doktor Zeisela na Dunaji in od drugih imenitnih, skušenih zdravnikov, ker ima vsebi mnogo Litana, posebno za hude bolezni pri delah trupla, ki preskerbljavajo prebavanje, če se točko voda spuša, z nar boljšim vspehom in se priporoča toraj bolj ko vse druge grenke vode.

Na zalogi v vseh večjih lekarnicah in prodajalnicah mineralnih vod, vedno frišno napolnjena.

Prosi se vsakrat sahtevati Rakoczy-voda iz Bude.

Zaloga v Celji Baumbachova lekarnica, Wal-
land & Pellé, C. Krisper; v Ptujih F. C. Schwab,
Eckel, Schalfink, Josef Kazimir, Vikt. Selinacbeg.

Bratje Loser v Buda-Pešti.

Posestniki.